

Nr 657

Av herr Hedlund m. fl., om sänkning av pensionsåldern, m. m.

(Lika lydande med motion nr 538 i Första kammaren)

Ordinarie pensionsålder är f. n. 67 år. För statstjänstemän och tjänstemän inom enskilda näringslivet är motsvarande ålder emellertid som regel 65 år och i vissa fall lägre. Som allmän regel gäller alltså, att de kroppsarbetande grupperna har en högre pensionsålder än tjänstemän med åtminstone i fysiskt avseende lättare arbete. Enligt vår mening är denna ordning inte helt tillfredsställande.

Även om man tar i beaktande de ändringar som genomfördes vid fjolårets riksdag beträffande möjlighet till förtida uttag av folkpension och allmän tilläggspension, kvarstår dock det faktum, att för den stora allmänheten kan en tidigare pensionering inte ske utan att detta väsentligt reducerar pensionsbeloppen.

Särskilt för vissa grupper med tungt kroppsarbete torde den nu gällande pensionsåldern kunna sägas vara för hög. Detta har också visat sig i form av ett mycket stort antal ansökningar om förtidspension i kommuner, där befolkningen i huvudsak är sysselsatt i näringar som t. ex. gruvindustri, jord- och skogsbruk samt fiske. Men även i övrigt tror vi att en sänkning av pensionsåldern skulle vara angelägen. Detta kan sägas inte minst med hänsyn till det i arbetslivet numera högt uppdrivna tempot, vilket givetvis är särskilt påfrestande för äldre människor. Likaså torde en sänkt pensionsålder kunna motiveras med kraven på möjlighet att ta ut en del av standardstegringen i form av ökad fritid. För de människor som har huvuddelen av sitt arbetsliv bakom sig kan den standardstegring som ligger i ökad fritid inte tas ut på annat sätt än genom en tidigare pensionering.

Mot en tidigare pensionsålder talar givetvis den stigande medellivslängden samt att kroppsarbetet i dag kanske inte är fullt så påfrestande i fysiskt avseende som det tidigare var. Likaså har mot en sådan reform anförts de höga kostnader den skulle medföra för det allmänna. Vad gäller den ökade medellivslängden måste dock sägas att det är en fråga som kan påverka frågan om pensionsåldern i en ännu relativt avlägsen framtid men inte nu. Dagens problem gäller pensionsåldern för *nu* yrkesverksamma 50- och 60-åringar. Vad gäller de nu kanske mindre fysiska påfrestningarna i arbetet torde de mer än väl uppvägas av *ökade* påfrestningar i psykiskt avseende till följd av det numera långt hårdare arbetstempot.

I kostnadsfrågan slutligen måste man naturligtvis avväga vilken pensionsålder som kan vara lämplig med hänsyn till den äldre arbetskraftens fysiska och psykiska påfrestning samt dess möjligheter att få del av den allmänna standardstegringen i samhället. I den mån det av sådana synpunkter kan

anses lämpligt med en sänkt pensionsålder, generellt eller för vissa grupper, måste givetvis kostnaderna därför också betalas genom att den aktiva befolkningen får avstå något mer av sin del av standardstegringen till förmån för de äldre och inte längre aktiva generationerna. Detta är alltså en rättvisefråga.

Enligt vår mening är frågan om en sänkt pensionsålder av sådan angelägenhetsgrad att den bör tas upp till förnyad omprövning, förslagsvis av en parlamentariskt sammansatt pensionsberedning. Med hänsyn till det rikliga material som torde finnas tillgängligt från nyligen avslutade utredningar på detta område bör en sådan utredning kunna arbeta så snabbt att förslag kan framläggas till nästa års riksdag. En annan fråga med nära anknytning till den om sänkt pensionsålder är frågan om folkpensionernas höjning efter 1968.

Genom fjolårets riksdagsbeslut har folkpensionernas storlek efter 1968 fastställts utgöra 90 procent av ATP:s basbelopp. Då ifrågavarande basbelopp anpassas enbart till förändringarna i penningvärdet, måste detta innebära att man avsevärt försvårat möjligheterna att efter detta år låta folkpensionärerna få del av den stigande standarden i samhället. Detta kan enligt vår mening inte accepteras.

För en betydande grupp människor i vårt land kommer folkpensionen även i fortsättningen att utgöra den väsentliga pensionsförmånen. Inte minst gäller detta för de korttidsanställda och låglönegrupperna, vilka enligt vår mening dessutom är missgynnade i nuvarande ATP-system. Det måste givetvis anses skäligt att man genom en standardmässig anpassning av folkpensionsbeloppen söker ge de människor som i så utomordentligt hög grad varit med om att bygga upp vårt välstånd en möjlighet att få del av de framtida standardstegringarna i vårt samhälle. Beredningen av denna fråga bör lämpligen kunna hänskjutas till den ovan föreslagna pensionsberedningen.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om tillsättande av en parlamentariskt sammansatt pensionsberedning med uppgift att

- a) utreda frågan om en sänkt pensionsålder
- b) behandla frågan om folkpensionernas höjning efter 1968 i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1963

Gunnar Hedlund

Lars Eliasson

Nils G. Hansson

i Sundborn

i Skegrie

S. G. W. Wahlund

Sven Vigelsbo

Per Svensson

i Stenkyrka

Gustaf Svensson

Harald Larsson

Gunnar Larsson

i Vä

i Hedenäset

i Luttra